

HOSPODÁŘSKÉ NOVINY

SPECIÁLNÍ PŘÍLOHA

VZDĚLÁVÁNÍ

Zrušit přijímačky

Nutíme žáky přizpůsobovat jejich myšlení určité testové logice. Podle mě je to zvěrstvo, říká v rozhovoru Tomáš Feřtek.

Nezhloupnout kvůli AI

AI ve školách nemá smysl zakazovat. Žáci si cestu, jak to obejít, vždycky najdou. Je to zákaz toho, s čím budou v dospělosti pracovat denně.

► Rozhovor

Anežka Hesová

anezka.hesova@economia.cz

Přijímačky bych zrušil, protože dětem škodí. Pořádáme krysí závody místo vzdělávání, říká spoluzakladatel EDUinu

Přestože sám pedagogickou fakultu nedostudoval a na základní ani střední škole neučil, má Tomáš Feřtek mimořádný přehled o vzdělávání v Česku. V roce 2010 spoluzaložil obecně prospěšnou společnost EDUin, která informuje o dění ve školství a vytváří prostor k odborné debatě týkající se rozvoje vzdělávání. Nad tématem se zamýšlí také ve svých publikacích a v televizní tvorbě, které aktuálně věnuje většinu svého času. „I když se to někomu nemusí zdát, české školství se v posledních deseti letech výrazně zlepšilo. Jednoznačně přibýlo kvalifikovaných učitelek a učitelů, kteří nejsou jen oboroví specialisté, ale především dobří pedagogové,“ říká Feřtek v rozhovoru, ve kterém hodnotí i současnou debatu nad testováním dětí nebo obavou z ideologizace škol.

Měly by se ve školách plošně zakázat mobily?

Myslím si, že by o tom každá škola měla rozhodnout sama. Ministerstvo může vydat metodický pokyn pro školy, které si s tím nevědí rady nebo které potřebují, aby jim stát v tomto omezení pomohl. Ale vydávat plošný zákaz používání mobilů mi nepřipadá šťastné, a to ze dvou důvodů. Zaprvé už některé školy s mobilními telefony aktivně pracují ve výuce a zákazem bychom vlastně dali jejich odpůrcům důvod si na to stěžovat. Zadruhé bychom tím zákazem jen posunuli na později dobu, kdy se děti naučí s telefonem kvalifikovaně zacházet. V běžném životě dětem používání mobilů nezakážeme a já si myslím, že je klíčové učit se zařadit technologie do života tak, aby neškodily.

S jakými pocity sledujete první kroky staronového ministra školství Roberta Plagy?

Rozhodně si myslím, že Robert Plaga patří za posledních 10–15 let mezi ty kompetentnější ministry, kteří rozhodují s rozmyslem. A také vidím, že má velkou podporu odborné veřejnosti. Zatím je ale ve funkci ještě krátkou dobu, za kterou se nestalo nic konkrétního, co bych mohl hodnotit.

Teď se například zasazuje o to, aby školy dostaly větší prostor přijímat žáky na základě vlastních kritérií. To je krok, o který jste už před třemi lety usiloval formou petice. Došlo na vaše slova?

Je to trochu jinak. Základní změnou má být to, aby se přijímací testy v současné podobě dělaly na základních, a ne na středních školách. To je myšlenka, kterou kolegové z EDUinu prosazují už dlouho. Nejdřív by se dělaly testy a pak teprve by probíhalo přihlašování na střední školy. Tím by se zpřesnil výběr uchazečů, protože dítě by už předem vidělo, jakou má nebo nemá šanci se na školu dostat.

A zároveň – což považuji za velmi podstatné – by díky tomu dělaly testy všechny děti, včetně těch, které by jinak neměly ambici jít

na maturitní studium. Některé z nich by mohly zjistit, že vlastně na maturitu mají, i když se k tomu nemotivovali rodiče nebo učitelé.

Testy k přijímacím zkouškám jsou každoročně terčem kritiky. Jaké řešení byste navrhol vy?

Testy k přijímačkám vydává Cermat, stejně jako testy k maturitám. I u těch maturitních vidím spoustu vad, z nichž některé se dají po rozumné dohodě napravit nebo už napraveny byly. Přijímací zkoušky formou testů bych ale zrušil jako takové, protože jednoznačně škodí systému i samotným dětem. Osobně bych hledal jiný způsob nástupu na střední školu. Ale nevypadá to, že by se k tomu schylovalo. Takže vidím jako rozumné opatření alespoň přesunout testy ze středních na základní školy. Ale dodám k tomu ještě jednu věc. Když už testy v systému zachováme, je podle mě lepší, když je dělá Cermat, než aby si každá škola dělala svoje.

Jak konkrétně přijímačky dětem škodí?

Těch důvodů je víc. Rozřazovací testy fakticky fungují jako stínové kurikulum. To znamená, že školy se ve výuce samozřejmě zaměřují na to,

co se objevuje v testech. Jenže v testu nikdy nemůžeme ověřit všechno, co je pro kurikulum důležité, ověříme vždy jen malou část. Spoustu věcí – těch podstatnějších – otestovat neumíme. Přitom ale nutíme školy, aby se v příslušných předmětech orientovaly jen na obsah „cermatích“ testů, a tím u velké části populace likvidujeme rozumnou míru vzdělanosti. Rámcové vzdělávací programy jsme si krásně postavili na kompetencích a pak v praxi rozhodujeme na základě testů, které jsou převážně znalostní. Nutíme žáky přizpůsobovat jejich myšlení určité testové logice. Podle mě je to zvěrstvo a prosím, aby v rozhovoru zůstalo tohle slovo.

Některé vládnoucí strany chtějí zakázat působení neziskových organizací ve školách. Jak tuto debatu hodnotíte?

Zajímalo by mě, koho myslí těmi neziskovkami a co považují za působení ve školách. Každopádně si ale myslím, že je to zase na rozhodnutí školy. V tom je přece škola autonomní, aby si mohla pozvat, koho potřebuje.

Opět jsme u toho, že je tu nějaká snaha nepustit do škol něco, s čím se ale lidé v běžném životě setkávají. Ať už jsou to technologie nebo politika. Jak chceme předat mladým lidem nějaké občanské kompetence, když je budeme izolovat od témat, která ve světě většinou řeší neziskové organizace celého spektra? To mi připadá absurdní. Základní cestou k proměně škol je podle mě dostávat na místa ředitelů a ředitelů kvalifikované lidi. Ti mají převzít zodpovědnost za rozhodnutí o tom, jaké technologie nebo jaké organizace do školy pustí.

Před pěti lety jste se podílel na tvorbě seriálu Ochránce, který českým divákům představil roli školského ombudsmana. Jak se dnes díváte na vývoj dalších podpůrných pracovníků ve školách, jako jsou psychologové, sociální pedagogové nebo asistenti?

Před volbami tady byla docela silná diskuse, která teď našťastí tak trochu usnula. Část politické scény tehdy říkala, že zruší inkluzi. Zase

bych rád věděl, co tím mysleli. Protože reálně zrušit inkluzi by dnes znamenalo vzít školám peníze právě na tyto podpůrné profese. Jenže tím by ty děti ze škol nezmizely.

V době, kdy jsme nejen my upozorňovali na to, že v českém vzdělávacím systému je nezdravě mnoho dětí (zvláště romských) ve speciálních školách, se tohle číslo pohybovalo kolem čtyř procent, zatímco větší na jiných vzdělávacích systémech měla ve specializovaných školách zhruba 1,5 procenta populačního ročníku. A přesto když se dnes podíváte na běžnou venkovskou základku, tak tam ve třídě najdete možná třetinu nebo téměř polovinu dětí, které potřebují nějakou speciální péči. Dva tři žáci budou mít možná přiznanou podporu, tedy asistenta. A dalších šest dětí nebude mít přiznanou podporu, ale opravdu budou potřebovat, aby se s nimi pracovalo specifickým způsobem. Přece je všechny nepošlete do speciální školy, to je nesmysl. Takže je necháte v běžné škole, ale sebere jim peníze na podpůrné pozice? Z toho se učitelé zblázní a rodiče začnou dávat své děti na elitní soukromé základky, čímž situaci ve školství ještě zhorší.

Jakou strategii považujete za účinnější?

Účinnou cestou je, aby nejlepší škola byla ta za rohem, čehož můžeme dosáhnout jedině tím, že školy podporujeme, aby zvládaly děti, které tam reálně mají. Navíc je třeba upozornit, že problematické a inteligentní dítě může být jedno a totéž. Například děti s ADHD mají často vysoký intelekt, ale náročné chování.

Jak se podle vás mění role pedagoga? Mají to dnes učitelé těžší, nebo lehčí než před třiceti lety?

Určitě to mají těžší. Potřebují ke své práci daleko širší škálu kompetencí. Zní to možná ošklivě, ale v určité historické etapě dávala smysl škola založená na příkazu a poslušnosti. Mám na mysli dobu, kdy byla společnost ještě hodně hierarchická, škola vyučovala frontálně a jejím cílem bylo předávat informace, které byly vzácným zbožím. Svět se ale od té doby zásadně proměnil. Dnes už velká část profesí nemá žádné nadřazené ani podřazené. Lidé se řídí sami a také se musí samostatně rozhodovat, a to i ve firmách, které nějakou hierarchickou strukturu mají. Škola se tomu musí přizpůsobit a sama sebe se ptát, kolik času týdně věnuje tomu, aby si dítě vybíralo, co bude dělat a kdy, nebo si samo stanovilo, jak pozná, že to udělalo dobře.

Ve vedení redakce nebo v televizi jsem už mnohokrát vybíral lidi, kteří s námi budou spolupracovat. A ještě nikdy se mi nestalo, že bych se s někým musel rozloučit kvůli tomu, že mu chybí nějaká znalost. Třeba že si nepamatuje letopočet nebo nerozezná myš od myšice. Znalosti se dají dohledat. Trochu těžší je to s dovednostmi, ale i ty se dají doučit. Když ale někdo neumí komunikovat, neumí si rozvrhnout práci a naplánovat čas nebo nezvládá spolupracovat se svými kolegy, tak to už nezachráníte. Tohle rozhoduje v profesním životě a teď je otázka, jestli vás na to škola připraví.

Nutíme žáky přizpůsobovat jejich myšlení určité testové logice. Podle mě je to zvěrstvo.

Tomáš Feřtek Dramaturg, scenárista a publicista, spoluzakladatel informačního centra o vzdělávání EDUin, kde působí jako předseda správní rady. Studoval pedagogiku na UK a patnáct let pracoval jako reportér pro týdeník Reflex. Je autorem knihy Co je nového ve vzdělávání. Foto: Lukáš Bíba

► Umělá inteligence na školách

Zuzana Keményová

zuzana.kemenyova@economia.cz

Budou žáci kvůli AI hloupější? Ne, myšlení žáků naopak pomůže rozvíjet

Umělá inteligence se rychle zabydluje na českých základních a středních školách. Problém ale je, že se na školy dostává rychleji, než se stihá adaptovat samotný školský systém. Z dostupných průzkumů – například od agentury IPSOS z letošního ledna – vyplývá, že AI dnes používá zhruba 80 procent žáků, ale jen kolem 30 procent učitelů. A ti ji navíc využívají spíše při přípravě výuky než přímo v hodinách. „Běžnou součástí výuky tedy AI ještě není, ale rozhodně už nejde o okrajový jev,“ říká Eva Nečasová, spoluzakladatelka neziskové organizace AI dětem.

Školy již s AI pracují v několika rovinách: První je práce učitelů. Umělá inteligence pro ně funguje jako asistent, který šetří čas u rutinních úkolů, jako jsou přípravy hodin, tvorba pracovních listů, administrativa nebo formulace zpětné vazby. „To je dnes nejčastější a nejviditelnější použití,“ zmiňuje Nečasová. Druhou rovinou jsou žáci. „Tady vidíme největší potenciál do budoucna – personalizaci výuky. Adaptivní systémy již dokážou sledovat pokrok konkrétního žáka a přizpůsobovat mu úkoly na míru, což má přímý dopad na jeho motivaci,“ vysvětluje Nečasová. Organizace AI dětem již v této oblasti vyvíjí aplikaci Tiny, která poskytuje data o tom, co si žáci z hodiny skutečně odnesli, a žákům nabízí formativní hodnocení a roli osobního tutora. Třetí rovinou je pak vedení škol, tam však prý osvojování si nástrojů AI vážně.

„Aby se AI smysluplně dostala do běžného života školy, nestačí samostatná iniciativa jednotlivých učitelů – je potřeba strategické řízení. Klíčové je ustanovit ve škole někoho jako lídra změny, který celý proces digitalizace koordinuje, pomáhá sboru překonávat obavy a kultivuje otevřenou kulturu školy,“ říká Mája Jedličková z AI dětem.

Praktické použití AI až od druhého stupně

Reakce učitelů na umělou inteligenci jsou prý různé a kopírují situaci při přijímání jiných technologických změn v minulosti. „Na jedné straně máme nadšence a inovátory, kteří AI berou jako příležitost, na druhé skeptiky, kteří k ní přistupují s obavami. A mezi tím velkou skupinu učitelů, kteří jsou prostě přetíženi – a ti AI často vítají jako nástroj, který jim může rozvázat ruce od rutinní administrativy a příprav, aby měli víc času na samotné žáky,“ popisuje Nečasová.

Reakce dětí jsou prý vesměs pozitivní – pro ně je tahle technologie přirozená součást světa. „Občas se také setkáváme s vědomým bojkotem AI ze strany žáků. Mají obavy o naši planetu. Jinak děti samy často volají po tom, aby je tím světem někdo z dospělých bezpečně provedl,“ zmiňuje Nečasová.

A jak AI žákům představit? Na prvním stupni, zhruba od třetí třídy, jde Nečasová a její tým cestou hravých, často úplně offline aktivit. Děti nemusejí sedět u počítače, aby porozuměly tomu, jak funguje strojové učení nebo proč jsou data důležitá. „Z aplikací pak uka-

zujeme třeba Teachable Machine nebo Quick, Draw, které jsou pro žáky názorné a zábavné,“ konstatuje Nečasová. Na druhém stupni a na střední škole se už pouštějí do složitějších témat, včetně otázek wellbeingu a etiky. „Pracujeme také s chatboty a učíme praktické dovednosti – jak si udělat rešerši, jak generovat obsah, jak ke generovaným výstupům přistupovat kriticky,“ dodává Nečasová.

Podvádění? Ne, když se úkol zadá dobře

Obavy učitelů se přitom obvykle točí kolem dvou věcí: První je, že žáci budou hloupnout – že když si nechají odpovědi vygenerovat, přestanou sami přemýšlet. Tady je odpověď v metodice. „Záleží na tom, jak učitel s AI ve výuce pracuje. V naší aplikaci Tiny například používáme chatboty, kteří žáka nevedou k hotové odpo-

vědi, ale k vlastnímu uvažování,“ nabízí příklad Nečasová. Dodává, že ke zhloupnutí dojít nemusí, pokud školství zareaguje včas a správně. Klíčové prý je, že AI nemá sloužit jako náhrada myšlení, ale jako asistent, který myšlení rozvíjí, který žáky vede ke komplexnímu uvažování, argumentaci a obhajobě vlastních závěrů. „To je úplně jiná logika než: AI mi něco napíše a já to odevzdám,“ říká Jedličková.

Aby to ale fungovalo, musí se přenastavit zadávání úkolů. Pokud po žákovi učitel chce, aby vyhledal faktickou informaci, kterou mu AI dá za dvě vteřiny, samozřejmě se naučí akorát to, jak se ptát chatbota. „Když ale úkol vyžaduje kritické posouzení zdrojů, formulaci vlastního názoru nebo kreativní řešení, AI se stane nástrojem k přemýšlení, ne jeho náhradou. Takže ano, riziko existuje, ale není to riziko AI samotné. Je to riziko toho, že na ni nezareagujeme,“ shrnuje Nečasová.

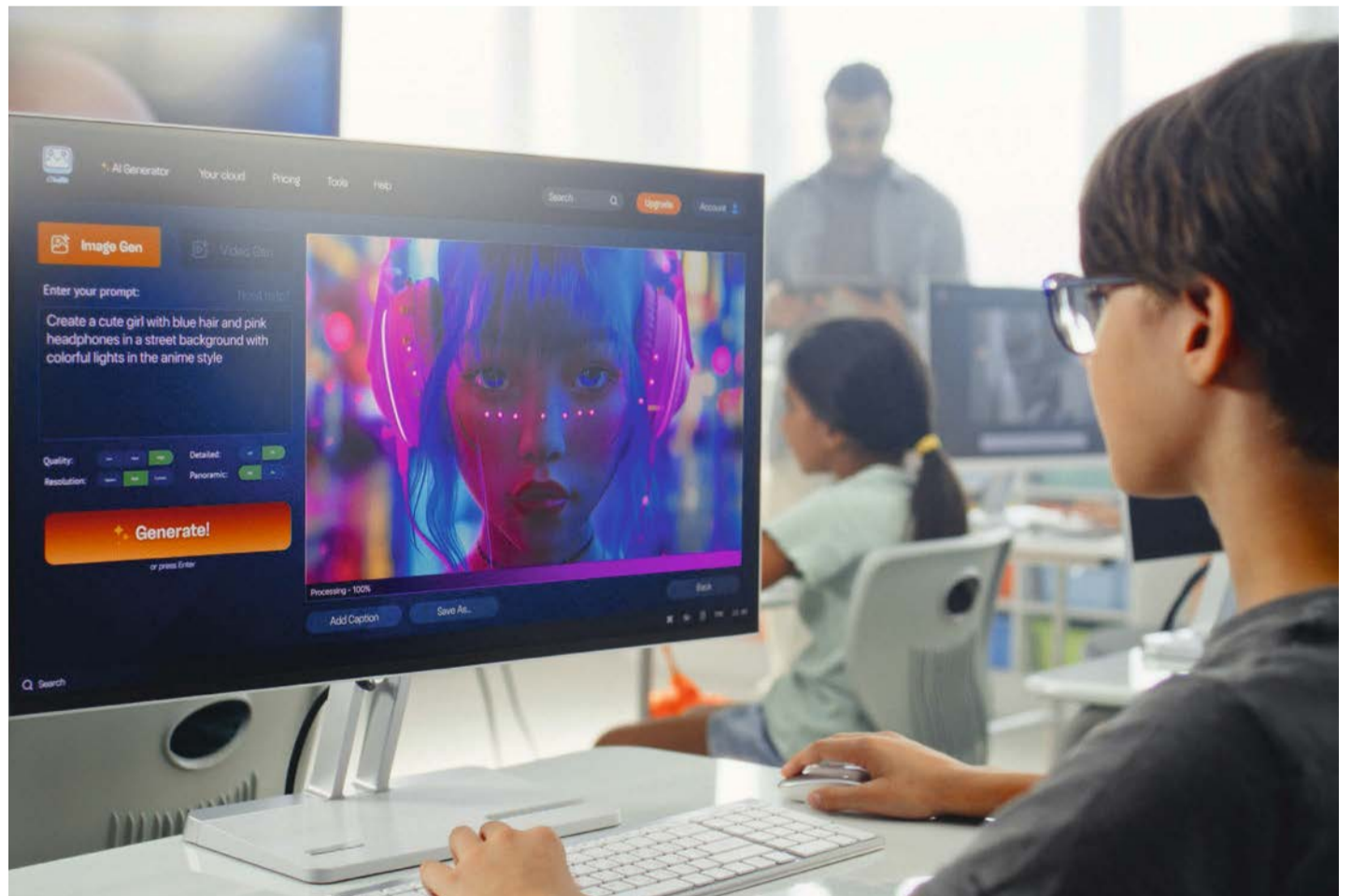
Druhá obava ze strany učitelů se týká podvádění, tedy že žáci budou domácí úkoly nechávat dělat AI nebo že si AI přizvou k testům. „Řešení tady není v zákazech, ale v jiném typu zadání. Hodiny mají být aktivizační a motivující a žáci mohou dostávat úkoly, které vyžadují vlastní myšlení, prezentaci nebo diskusi ve třídě. Ty pak fungují bez ohledu na to, jestli žák doma použil AI, nebo ne,“ vysvětluje Nečasová. Dodává, že pokud má hodina podobu, kde pedagog mluví osmdesát procent času a žáci dostávají úkol typu: Napiš slohovku na téma podzim, tak AI samozřejmě bude lákavá zkratka. Když ale frontální výklad tvoří zhruba jen dvacet procent času, kdy je obsah pro žáky relevantní a kdy mají větší autonomii a odpovědnost za vlastní učení, tak se otázka pod-

Studenti učí učitele o AI

Jednou z prvních škol v Česku, na které se s AI začalo pracovat, je Smíchovská střední průmyslová škola, gymnázium a hotelová škola Radlická v Praze. Zde ji studenti používali ještě dříve, než přišel ChatGPT. Když se objevil, požádali učitelé studenty, aby pro ně uskutečnili školení a vysvětlili jim, jak AI funguje a jak se dá využít. „Nikdo z učitelů nepoužil slovo ‚zakázat‘,“ říká ředitel školy Radko Sáblik. I nyní studenti a absolventi starším učitelům vysvětlují, jak s různými modely AI pracovat. Ovšem jak Sáblik přiznává, je v tom mimořádná bublina, daná jak složením pedagogického sboru, tak aktivním přístupem studentů a jejich podnikavostí. Na smíchovské SPŠ a gymnázium je 96 učitelů, z toho 48 jejich absolventů ve věku 19 až 28 let. Jsou to podle Sáblikových slov IT domorodci, kteří také s AI umí pracovat. I studenti školy mají vysokou míru vnitřní motivace se vzdělávat, hojně využívají samostudium, a to i v oblasti AI.

„Studentům však opakovaně říkám, že pokud si nechají vše napsat, nakreslit, vypočítat, vymodelovat, naprogramovat, tak se může stát, že budou malinko blbí, a nakonec se ani s tím programem nedomluví. Takže ano, pokud někdo z žáků základních škol či studentů středních škol bude vše nechávat na AI, bude hloupější. Ale nikoli proto, že by se toho málo našprtal na test či písemku, z čehož stejně většinu zapomene, ale protože nebude schopný myslet logicky, inforaticky a kriticky,“ pokračuje Sáblik.

Na smíchovské průmyslovce tedy platí, že student může k vytváření úkolů a projek-

Využití AI nemá smysl zakazovat. Žáci si cestu, jak zákaz obejít, vždycky najdou – a navíc je to zákaz toho, s čím budou někteří v dospělosti reálně pracovat denně.

Foto: Shutterstock

~
Když úkol vyžaduje kritické posouzení zdrojů, formulaci vlastního názoru nebo kreativní řešení, AI se stane nástrojem k přemýšlení, ne jeho náhradou.

vádění začne posouvat někam jinam. „Využití AI nemá smysl zakazovat. Žáci si cestu, jak zákaz obejít, vždycky najdou – a navíc je to zákaz toho, s čím budou v dospělosti pracovat denně. Mnohem funkčnější je transparentnost a jasná pravidla,“ míní Nečasová. Učitel by měl specifikovat, kdy je AI povolena – třeba pro brainstorming nebo rešerši – a kdy ne. A hodnocení by se mělo zaměřit na celý proces učení, ne jen na finální výstup. „Když vidíte, jak žák k řešení došel, podvádění přestává dávat smysl,“ připomíná Nečasová.

tů AI využívat, jinak bude méně efektivní než jiní zaměstnanci, živnostníci či podnikatelé a to jej bude handicapovat, ale musí uvést, který model využil. Tak to dokonce stojí ve školním řádu. „V praxi budou s AI absolventi také pracovat, tak o jakém podvádění mluvíme? Něco jiného je, že je máme učit již zmíněnému myšlení, formulování myšlenek, dovednosti vhodně argumentovat, a při tom můžeme volit takové metody a případy, že AI k tomu používat nebudou,“ podotýká Sáblik.

► Ekologie na školách

Zuzana Keményová

zuzana.kemenyova@economia.cz

Jak učit o klimatické změně? Nestrašit, ale nabízet žákům řešení

V ýuka o klimatu na školách v Česku je na velmi špatné úrovni. Změna klimatu ve vzdělávacích plánech buď úplně chybí, nebo je zmíněna okrajově. A když už se o klimatu učí, zůstává jen u fyziky a biologie. To ale nestačí, protože toto téma prostupuje napříč obory, říká Martin Kříž, ekopedagog, který učí děti, studenty i učitele, jak vyučovat témata týkající se životního prostředí. Kříž je také programovým ředitelem ekocentra Chaloupky, které již přes třicet let pomáhá modernizovat výuku o ekologických tématech a pro střední školy nyní vydalo moderní učebnici.

Na základních a středních školách se často učí tak, jak se učilo v 19. století. Výuka je rozškátulovaná na předměty, které ale nejsou navzájem provázané, a učí se formální názvosloví. Například v přírodovědě žáci memorují čeledi, rodová a druhová jména živočichů, místo aby poznávali přírodní procesy v souvislostech. „Děti cítí, že klasické encyklopedické znalosti jim opravdu v budoucím povolání nepomůžou, že jsou odtržené od reality toho, co budou při své práci potřebovat,“ upozorňuje Kříž.

Jedním z hlavních problémů je i fakt, že učitelé často učí podle učebnic starých dvacet let. „Já sám učím obor ekologie a životní prostředí, kde by se mělo o klimatu mluvit nejvíc. Ale klimatická změna je v rámcových vzdělávacích plánech pro náš obor někde v závorce, jako jedno z mnoha témat. A třeba mikroplasty v kurikulu nejsou vůbec,“ pozastavuje se Kříž. Dodává, že obor ekologie jde velmi rychle dopředu, ale učebnice pro školy jsou zastaralé, už když vyjdou, a neodrážejí aktuální vědecké poznatky o klimatu.

Žáci by si měli osvojit zelené kompetence

Zásadní téma, kam by měly školy mířit, jsou podle Kříže takzvané GreenComp, tedy zelené kompetence. Svět, do kterého ze škol děti vyjdou, totiž bude jiný než ten současný. „Aktuální výzkumy říkají, že 65 procent žáků na dnešních základních školách bude dělat práci, která ještě neexistuje. Jak jinak chcete připravovat mladé lidi než tak, že budou aktivní, flexibilní, kreativní a podnikaví, aby dokázali pracovat s energetikou, krajinou, městem a zelení? Udržitelnost proniká i do bankovníctví, pojišťovnictví, stavebnictví či strojírenství. Ale na tohle je škola nepřipravuje. Snaží se rozebrat věci na prvočinitele, vměstnat je do testů a oznámkovat,“ konstatuje Kříž.

Nepomáhá prý ani rozdělovat látku na předměty, protože klimatická krize prostupuje napříč obory. Když Martin Kříž učí učitele, jak mají o klimatické krizi vzdělávat, chtěl by na přednášce mít pedagogy napříč předměty, včetně třeba občanské výchovy či dějepisu. Ale stejně mu tam vedení škol posílá především učitele biologie, fyziky a chemie. „To ale nestačí. Nestačí, aby žáci znali skleníkový efekt a cyklus uhlíku. Z toho si neudělají představu, kam svět směřuje,“ je přesvědčen Kříž. Navíc otázky, které se týkají zemědělství, potravinové bezpečnosti, cirkulární ekonomiky nebo

krajin, se na současných základních a středních školách nerozebírají téměř vůbec.

O tom, že klima je multioborové téma, svědčí i fakt, že když neziskovka Chaloupky psala učebnici o klimatu pro střední školy, biologii a přírodu jako takové věnovala jen jednu kapitolu ze čtrnácti. „Naše učebnice se zaměřuje spíše na odolnost nebo adaptaci společnosti, na celospolečenské změny, na to, co budeme jíst, jak se budeme dopravovat a v čem budeme bydlet,“ vyjmenovává Kříž.

Efektivnější je celoškolský přístup

O neprovázanosti výuky ekologie svědčí podle Kříže i to, že budovy škol jsou často energeticky renovované, mají zateplené fasády, nová okna či fotovoltaiku na střeších, ale žáci to ani netuší. Nikdo jim to totiž neřekne. Učitelé by proto měli být u svých předmětů mnohem rozkročenější, a když učí třeba fyziku, měli by

Učme děti, že z ekologických opatření ve výsledku těží všichni. Když například z města vyženeme auta se spalovacími motory,lepší se i vzduch v naší ulici.

řešit tepelné mosty, účinnost zateplení nebo fotovoltaiku na střeše školy. Měli by také mít přehled o aktuálních poznatcích vědy a rovněž je do výuky zahrnout. „Žáci moc dobře vědí, že na jedné straně je škola, která je akademická, je jako muzeum, do kterého se chodí podívat. A pak je běžný život, který běží na internetu nebo na různých kurzech, v podcastech a videích, a kdo se zajímá o svět, musí tam,“ říká Kříž.

I proto se Chaloupky snaží, aby vzdělávání o klimatu bylo celoškolské, propojené napříč předměty a zapojovaly se všechny části školy, i třeba školní jídelna, která rovněž může vařit s odpovědností k planetě.

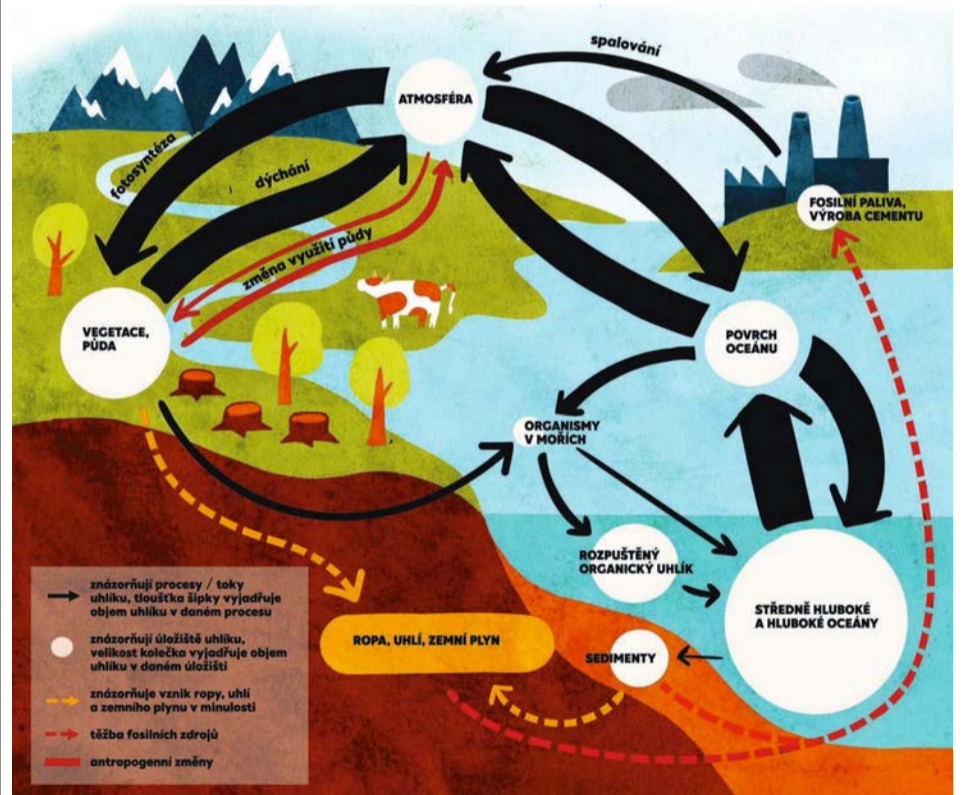
Řešení, na které si děti mohou sáhnout

Jak ovšem klimatickou změnu žákům podat, aby výsledkem bylo poznání, a nikoli úzkost? Především je podle Kříže nutné nestrašit. S žáky na prvním stupni úplně stačí bavit se s nimi jednoduše o tom, jak funguje počasí, roční období, jak se planeta naklání ke Slunci, co znamenají pravidelnosti a nepravidelnosti jako třeba sucho a povodeň. „Až na druhém stupni se můžeme bavit o tom, čím jsou ty jevy způsobené. Otázky o budoucnosti a o tom, jak jako jednotlivci a společnost klimatickou změnu můžeme ovlivnit, by měly padnout až od šesté třídy dále,“ doporučuje Kříž.

Důležité však je zachovat dětem naději, kromě problémů předstíhat také různá řešení. Když se učitelé nebo rodiče s dětmi baví například o tom, že stoupá množství CO₂ v at-

Obor ekologie jde velmi rychle dopředu, ale učebnice pro školy jsou zastaralé, už když vyjdou, a neodrážejí aktuální vědecké poznatky o klimatu, upozorňuje ekopedagog Martin Kříž. Foto: archiv Martina Kříže

Klimatická krize prostupuje napříč obory. Nestačí, aby žáci znali skleníkový efekt a cyklus uhlíku. Z toho si neudělají představu, kam svět směřuje. Foto: zdroj Klimaprůvodce

mosféře, je nutné také říci, co se s tím dá dělat, ať už jsou to elektromobily, větrné elektrárny či cirkulární ekonomika. Důležité také je, aby si žáci mohli na řešení takzvané sáhnout, aby pro ně nebylo vzdálené. „Takže se žáci mohou starat o les, zahradu nebo se podílet na projektech, jako je FVE, hospodaření s dešťovou vodou či změna jídelníčku,“ dává příklady Kříž.

Vzít si na pomoc příklady z historie

Podle Kříže je také dobré podívat se s žáky do historie na to, že klima se měnilo již v minulosti. „Jen teď s vlivem člověka je změna rychlejší,“ říká Kříž s tím, že je potřeba mluvit o změně klimatu v rámci historie komplexně. Mnoho žáků například netuší, že Velká francouzská revoluce a stěhování národů byly rovněž zapříčiněny klimatickou změnou.

Podle Kříže by také celou výuku měla prostupovat velká míra pokory, protože na stavu přírody záleží, jestli jako lidstvo budeme mít kde žít a co jíst. A učitelé by neměli ztrácet čas disku-

semi o tom, jestli klimatickou změnu způsobil člověk, když už se dávno ví, že ano. Místo toho je třeba urychleně jednat o tom, jak změnu klimatu zmírnit. „Na druhou stranu, když se s učitelé bavím, málokdy je mezi nimi nějaký klimaskeptik, téměř nikdo ji nezpochybňuje. Spíše neznají fakta,“ říká Kříž. Učit o klimatu se dá také na zcela běžných, denních činnostech. Lze například poukázat na to, čím jezdí žáci do školy nebo jestli je dobré jíst hovězí maso každý den, nebo ho občas nahradit zeleninovým rizotem. Výuka o klimatické krizi by ale neměla být o moralizování a přesvědčování, aby děti zcela měnily svůj život.

„Ono to ani není v jejich silách, patnáctileté dítě nedokáže zateplit dům. Hlavní zprávou by však mělo být: Potřebujeme zelenější svět, nebraňme se tomu a těšme se z environmentálních povolání. Učme děti, že z ekologických opatření ve výsledku těží všichni – když například z města vyženeme auta se spalovacími motory,lepší se i vzduch v naší ulici,“ dává příklad Kříž.

► Zkušenosti ze školy

Miroslava Kohoutová
miroslava.kohoutova@economia.cz

Rodič, dítě, učitel, zakladatel. Čtyři pohledy na jednu soukromou školu

Stále více rodičů posílá své děti na soukromé školy. Věří, že je jejich zřizovatelé dokáží lépe připravit a vytvořit jim kvalitní základy pro jejich budoucnost. Narůstající zájem o soukromé vzdělávání potvrzují také Petra Langerová a manželé Michal a Pavlína Zuzovi, kteří první z vlastních soukromých škol otevřeli už v roce 2010. Jejich cílem bylo objevit u každého dítěte jeho potenciál. Najít, na co je dobré, co mu jde, co ho baví, a tento potenciál dále rozvíjet. Dnes tvoří jejich síť Genius tři školky, základní škola a od září 2026 i druhý stupeň. Jak vypadá vzdělávání na jejich školách očima čtyř přímých účastníků?

Pohled rodiče: Hledali jsme školu, která není vyhraněná ani na výkon, ani do uvolněné alternativy

Základní školu jsme vybírali s jistou znalostí prostředí, protože naše dítě navštěvovalo jednu z bilingvních školek v síti Genius. Líbila se nám přátelská atmosféra, vychovatelé i program, který v předškolním roce připravil děti na zvládnutí role prvňáčka, včetně velmi slušné úrovně angličtiny.

Věděli jsme, že tým učitelů je skvělý, mají děti rádi a koncept nabízí výhody soukromé školy – malý kolektiv ve třídách a rodinnou atmosféru. Tahle pozitivita a jejich koncepce výuky umožňují individuální přístup a respektování potřeb dítěte.

Líbí se nám, že škola není vyhraněná ani k silnému zaměření na výkon, ani do velmi uvolněné alternativy. Učitelé a vychovatelé jsou přátelským průvodcem, ne kamarádem.

Pro naše dítě je největším přínosem individuální přístup a malý kolektiv ve třídě. Významným faktorem je také rozšířená výuka angličtiny – zvládnutí tohoto jazyka ale jako rodiče považujeme v dnešním světě za základ, bez kterého je další vzdělávání téměř nemožné.

V Geniusu je už od školky možnost testovat děti v kompetencích a míře talentu pro různé oblasti, což jsme také udělali. Pomohlo nám to odhalit nadání u našeho dítěte. O to víc je pak pro nás důležitý individuální přístup učitelů, který umožňuje dětem rozvíjet se různou rychlostí a různým způsobem. Také je pro nás klíčové to, že se naše dítě ve třídě cítí dobře, navazuje kamarádství a posiluje sociální dovednosti.

Viera Hrdličková,
maminka žákyně 4. třídy

Pohled učitele: Teaching at Genius is not just a job

Už čtvrtým rokem učím na škole angličtinu. Proč zrovna tady? Odpověď je jednoduchá. Dostala jsem něco, o čem každý učitel sní – důvěru, svobodu, podporu a prostředí, kde jsou děti skutečně na prvním místě.

Jedná se o místo, kde mohu dětem dát to, co mi osobně v jejich věku chybělo. Školu, kde se nebojí ani nestresují, ale ráno se těší, až přijdou, a často se jim na konci dne nechce odcházet. Místo, kde učitelé nejsou jen učitelé, ale také průvodci, podporovatelé a někdy i halloweenskými monstry.

Nejvíce mi záleží na tom, aby zde bylo každé dítě vnímáno jako individualita. Všimáme si, co každé dítě potřebuje, co ho dělá šťastným a co mu pomáhá nejlépe se učit. Některé potřebují povzbuzení, jiné pohyby

nebo více času, a někteří prostě potřebují někoho, kdo v ně věří.

Naše lekce jsou plné projektů, her, hudby, pohybu, herectví, smíchu a kreativity – to vše při učení. Samozřejmě, učit tímto způsobem není vždy snadné. Vyžaduje to hodně energie, trpělivosti a přípravy. Ale vidět pokroky, kterých každé dítě dosahuje, sledovat, jak překonávají výzvy a každý den se stávají sebevědomějšími, a slyšet je říkat „I love you“ i po náročném hodině – to všechno stojí za to.

Škola je místo, kde se děti mohou cítit bezpečně, akceptované a motivované stát se tou nejlepší verzí sebe sama.

Simona Bémová,
učitelka angličtiny

Pohled žáka: Když jsem nervózní, jde mi to nejlíp, protože improvizuju

Do Geniusu jsem začal chodit už ve školce. Pak předškolák, pak základka. Vlastně tu jsem skoro celý život.

Anglicky se učím od malička. Až budu velkej, chci bydlet v Americe, a proto miluju angličtinu víc než češtinu. Je lehčí, snazší na mluvení a víc mi vyhovuje. Teď nás učí Dan a Simča, Dan umí jen pár slov česky, takže mluvíme anglicky pořád. Mně se líbí, jak učí.

Nejvíce mě baví projekty. Teď zrovna dělám projekt o animaci. Existuje několik druhů – kreslená, počítačová, modelínová, ta originálnější, jak dělal Disney, taky Lego animace, ta je hodně snadná. A já miluju Lego. Doma mám obří kočku z Lega, městečko a okolo dvou set postavíček a zvířátek.

Na projektu se mi líbí, že si mů-

žeme často vybrat. Jako první si sestavíme body, jak to budeme dělat. Pak jsou na řadě cíle, osnova, informace. A nakonec uděláme prezentaci spolužákům. Občas se stydím, ale při nervozitě mi to jde nejlíp, protože improvizuju. To mě baví.

V češtině jsem zrovna dostal výsledky testu z přídavných jmen, 55 z 58. Těším se na šestou třídu, bude tam chemie, technika, robotika. Hodně mě baví fyzika a Lego robotika – dvě věci, co mě mega baví.

Učitelé jsou dobří, vážně dobří. A naše škola je taková, že se v ní dá orientovat. Není to jako ty obří školy, kde musíš přes pět pater a do rohu zase.

Adam Chaloupka,
žák 5. třídy

Učitel jako přátelský průvodce. „Pro naše dítě je v Genius škole největším přínosem individuální přístup a malý kolektiv ve třídě. Významným faktorem je také rozšířená výuka angličtiny.“ míní maminka žákyně 4. třídy. Foto: Lukáš Bíba

Pohled zakladatele: Někdy musíme rodičům říct věci, které slyšet nechtějí

Když jsme s Petrou a Pavlínou před patnácti lety zakládali Genius, vedla nás jednoduchá myšlenka: chtěli jsme školu, do které bychom si jako děti sami přáli chodit – a která by nás zároveň poctivě připravila na svět venku.

Dítě je středobodem všeho, co ve školách děláme. Ale naše práce není o tom, aby dítě ve škole jen šťastné. Je o tom, aby z ní odcházelo skutečně připravené na život, který ho čeká. To jsou dvě věci, které spolu souvisí, ale nejsou totéž. Šťastné dítě bez základních znalostí a kompetencí selže venku stejně jako kompetentní dítě, které nezvládá samo sebe. My pracujeme na tom, aby dítě mělo rovnováhu – bylo spokojené a zároveň dosahovalo úspěchu.

Aby měla práce školy s dítětem dopad, je zásadní spolupráce s rodiči. Rodiče jsou pro nás partneři, ne jen klienti – a partnerství znamená, že vztah jde oběma směry. Rodiče k nám přicházejí s důležitým know-how o svém dítěti, které my zvenku vidět nemůžeme. My zase přinášíme pohled, který oni doma získat nemohou – jak se dítě chová v kolektivu, jak pracuje samo, kde má potenciál nebo rezervy. Bez propojení obou pohledů to nefunguje.

Tady se ale lišíme od běžné představy o soukromé škole – nejsme servis, který rodičům říká jen příjemné věci. Občas s nimi otvíráme témata, o kterých nečekali, že je budou s námi řešit: talent dítěte, který směřuje jinam, než si plánovali, nebo oblast, ve které dítě potřebuje pomoc. Když je vztah postaven na důvěře a otevřenosti, je to základ dlouhodobé spolupráce. Když dohoda dlouhodobě nefunguje, někdy se s rodinou rozcházíme – a to je realita, o které se v soukromých školách běžně nemluví.

Individuální přístup neplatí jen pro děti, ale i pro rodiče. Každá rodina má jiné potřeby, jiné otázky. Proto jsme v naší základní škole zřídili Parents board, kde mají rodiče prostor přinášet podněty a ovlivňovat, jak škola dál roste. Nechceme školu, která rodičům jen posílá informace. Chceme školu, která jim naslouchá.

Genius dnes tvoří tři mateřské školy a základní škola v pražské Krči. Od září otvíráme druhý stupeň. Stavíme ho dlouhodobě, poctivě a s respektem k dítěti i k rodině. A budme upřímní – někdy je to náročnější, než kdybychom rodičům jen kývali. Ale když to děláme společně, dává to smysl.

Michal Zuza,
spoluzakladatel školy

Americká. Akademická. Uznávaná.

Studuj na jediné vysoké škole v ČR s akreditací v USA a EU.

AU ANGLO
AMERICAN
UNIVERSITY
American. European. Global.

Na střední bez přijímaček. Prezenčně i online.

Studijní obory:

Business v AJ

Denní studium (přijetí jen s pohovorem)

Obchodní akademie v ČJ

Dálkové/online studium (jen s přihláškou)

Školní
kavárna

Česká i mezinárodní
anglická maturita

Individuální
přístup

Zahraniční
stáže hrazené
z fondů EU

Destinace stáží:

ŠPANĚLSKO

NĚMECKO

ANGLIE

MALTA

ITÁLIE

IRSKO

Obchodní akademie Praha

pobočka Satalice, Vinořská 163/17, 190 15 Praha 9 - Satalice, tel.: 730 444 455

pobočka Vinohrady, Slezská 1486/68, 130 00 Praha 3 - Vinohrady, tel.: 734 464 693

oapraha.cz

► Nadace České spořitelny

Marcela Štefcová
autori@hn.cz

Vzdělávání školou nekončí. Učme se pro život, ne z povinnosti, povzbuzuje Dana Brandenburg

Nadace České spořitelny patří k nejvýraznějším partnerům podílejícím se na proměně českého školství. Pomáhá zlepšovat finanční vzdělávání ve školách, podporuje rozvoj učitelů a nyní otevírá nové velké téma – celoživotní vzdělávání jako cestu k osobnímu rozvoji a spokojenosti i celospolečenské prosperitě. „Naší vizí je vybudovat udržitelný ekosystém učení, kde se rozvoj dětí přirozeně propojuje s růstem jejich rodičů,“ říká Dana Brandenburg, předsedkyně správní rady Nadace České spořitelny.

Nadace České spořitelny je vnímána jako důležitý partner při modernizaci školství. V čem vidíte největší výhodu systémové spolupráce soukromého nadačního sektoru se státem?

Tou největší výhodou je podle mého názoru kombinace flexibility a dlouhodobé perspektivy, kterou soukromý sektor přináší. Na rozdíl od státu můžeme velmi rychle reagovat, testovat různé inovace, pilotovat je přímo v terénu a na základě zpětné vazby je pružně upravovat. Následně pak ve spolupráci se státními institucemi můžeme tyto osvědčené věci škálovat do celého systému. Zároveň budujeme stabilní partnerství, která jdou napříč politickými cykly. To je pro systémové změny ve vzdělávání, které trvají roky, naprosto zásadní. Někdy se věci daří rychleji, jindy pomaleji, ale nesmíme rezignovat a pokoušet se o změny paralelně mimo systém. To vede jen k rozevírání nůžek a z dlouhodobého hlediska nefunguje.

Nadace je také významným donorem. Jaké partnerské iniciativy aktuálně podporujete a podle čeho si tyto partnery vybíráte?

Historicky podporujeme celou řadu silných partnerských iniciativ, které se zaměřují na oblast rozvoje a vzdělávání učitelů, protože ti mají zásadní dopad na kvalitu vzdělávání. Patří sem organizace jako Učitel na živo, Eduzměna, Step by Step s programem Začít spolu, JOB nebo zastřešující organizace SKAV (Stálá konference asociací ve vzdělávání) a Partnerství 2030+ a další. V rámci našich strategických směrů vyhledáváme na trhu ty nejlepší partnery, kteří mají stejnou vizi a ambici jako my. Zajímají nás především iniciativy, které nezůstávají ojedinelé na úrovni několika škol, ale mají velký potenciál škálování. Chceme, aby se po otestování dostaly přímo do terénu po celém Česku, včetně regionů, kde školy nemají k dispozici tolik inovací.

Vaše aktivity i podporu partnerů stavíte na základě dat a průzkumů. Jaké poznatky z posledních šetření nejvíce ovlivnily podobu vašich aktuálních programů?

To je náš hlavní princip – rozhodovat se na základě prokázaných dat, nikoliv jen dojmů.

Velkým tématem je pro vás finanční vzdělávání. Mění se podle vás v tomto ohledu přístup škol a samotných pedagogů k lepšímu?

Ano, situace se hodně zlepšuje, ale finanční vzdělávání stále není systémově ukotveno. Finanční gramotnost je sice součástí rámcových vzdělávacích programů poměrně dlouho, ale ty neurčují potřebnou intenzitu její výuky.

Řada škol donedávna zařazovala finanční gramotnost jen nárazově do projektových týdnů a výsledkem bylo, že mnoho studentů se s tématem setkalo jen okrajově. My usilujeme o to, aby finance přirozeně prostupovaly co nejvíce výukovými hodinami bez nutnosti zavádět nový samostatný předmět. Právě s tím může pomoci naše digitální platforma Skoala, kterou jsme vytvořili primárně pro učitele, aby se přestali bát tématu financí a jeho prezentace dětem a studentům napříč různými předměty, nejen třeba matematikou či občanskou výchovou. Platformu jsme od počátku tvořili s nimi, aby byla přínosná a co nejvíce

jestli jsou zodpovědní a zda je do rozhodování zapojují. Doporučujeme o financích mluvit otevřeně. Přestože Skoala cílí primárně na školy, je otevřená úplně každému. Každý rodič se může zaregistrovat a využít interaktivní videa, kvízy nebo další materiály pro hry s dětmi doma. Je to cesta, jak překonat generační bariéru, protože dnešní rodiče ve škole finanční vzdělávání většinou neměli a probírali se metodou pokus-omyl.

Tím se dostáváme k vaší nové strategii pro roky 2026–2030 – celoživotní vzdělávání. Proč se Nadace rozhodla zaměřit právě na tuto oblast a jaké jsou její hlavní cíle?

Vycházíme z faktu, že realita dnešního života se oproti minulosti změnila a vzdělávání dnes školou nekončí. Dřív platilo, že se člověk ve škole připraví na celý život. Dnes to nestačí. Trh práce je dynamický, technologie letí vpřed, profese vznikají a zanikají. V mezinárodním srovnání vidíme v Česku málo lidí ochotných se více vzdělávat. Zatímco v EU je to 25 procent, v Česku pouze devět.

Pokud chceme, aby lidé neztráceli krok s vývojem, cítili se dobře a měli v průběhu života možnost volby, musíme se bavit o upskillingu a reskillingu. Naší hlavní metou je do roku 2030 k učení motivovat jeden milion dospělých lidí, kteří zatím potřebu dalšího vzdělávání nevnímají. Chceme změnit celkový postoj k učení – aby nebylo vnímáno jako povinnost, ale jako nový životní styl, který přináší

~
97 procent rodičů by uvítalo, aby se školy více zaměřily na rozvoj využitelných kompetencí pro život místo pouhého předávání znalostí.

radost, vnitřní uspokojení a ukotvení. Cíleně se zaměříme i na skupiny, které z existujícího systému vypadávají: na mladé lidi bez práce, často i bez vzdělání, které Evropská komise označuje zkratkou NEETS, lidi nad padesát let, rodiče vracející se z rodičovské dovolené nebo na zaměstnance malých a středních podniků, kde zaměstnavatelé z pochopitelných důvodů nemohou dávat takový důraz na další vzdělávání například formou benefitů a podobně.

Jaké konkrétní kroky v tomto směru nyní plánujete a co mají přinést?

Aktuálně mapujeme nabídky na trhu a vytváříme neformální platformu relevantních hráčů, kteří se celoživotnímu vzdělávání v nejrůznějších formách věnují. Scházíme se, sdílíme data a hledáme, jak se vzájemně doplňovat, aby nabídka dávala smysl jako celek. Vzdělávacích kurzů a příležitostí je hodně, ale je těžké se v nich orientovat a posoudit jejich kvalitu. Proto chceme lidem nabídnout přehledného navigátora možností. A hlavně chceme akcentovat pozitivní stránky učení – pocit, že se člověk může naučit skoro cokoliv a nemá zavřená dveře, je k nezaplacení. Role Nadace je být hybatelem, který přináší inovace, odvahu testovat nové cesty a energii k tomu, aby se vzdělávání stalo celoživotní radostí pro každého jednotlivce a mělo pozitivní přínos pro celou naši společnost.

Článek vznikl ve spolupráci s Nadací České spořitelny.

Mít možnost volby „Chceme změnit celkový postoj k učení – aby nebylo vnímáno jako povinnost, ale jako nový životní styl, který přináší radost, vnitřní uspokojení a ukotvení,“ říká Dana Brandenburg.

Foto: Nadace České spořitelny

Využíváme národní i mezinárodní šetření, ale pokud data chybí, snažíme se je získat sami a dát k dispozici celému systému. Z posledních průzkumů, které jsme dělali s agenturou Ipsos, například vyplynulo, že 97 procent rodičů by uvítalo, aby se školy více zaměřily na rozvoj využitelných kompetencí pro život místo pouhého předávání znalostí. To přesně koreluje s naší strategií, kdy se snažíme, aby se ve školách rozvíjelo kompetenčně orientované vzdělávání. Na tomto základě je postavena i naše digitální platforma Skoala nebo náš další program Den pro školu, který propojuje školy s dobrovolníky z praxe a přináší dětem autentický pohled z reálného světa.

jim usnadnila práci. Obsah je strukturován podle úrovní pokročilosti podobně, jako je tomu u jazykového vzdělání: A1, A2, B1, B2. Je dětem přizpůsoben, zahrnuje interaktivní prvky a vždy navazuje na reálné životní situace. Kromě samotné platformy pořádáme pro učitele webináře, školení a konference – letos v březnu například s Českou bankovní asociací.

Jakou roli v tomto procesu hrají rodiče? Mají i oni možnost se u vás v této oblasti nějak „dovzdělat“?

Rodiče hrají naprosto klíčovou roli. Právě v rodině se rozvíjejí první návyky a postoj k penězům. Děti vnímají, jak rodiče plánují,

► Výzkum

Red.
autori@economia.cz

Češi se obracejí proti umělé inteligenci ve školách. Obavy poprvé převážily nad očekáváním přínosů

Důvěra Čechů v to, že technologie zlepší vzdělávání, slábne. Naopak sílí obavy z jejich negativního dopadu. Vyplyvá to z aktuálního výzkumu Education Monitor 2025 společnosti Ipsos, podle něhož se letos poprvé více lidí obává negativních dopadů technologií a umělé inteligence na vzdělávání, než kolik jich očekává přínosy. Situace je ale ještě o něco komplikovanější.

Technologie ano, nebo ne?

Konkrétně 33 procent respondentů uvedlo, že dopad technologického pokroku bude spíše negativní, zatímco pozitivní očekávání vyjádřilo 23 procent dotázaných. Zbylá část veřejnosti očekává spíše neutrální dopad nebo nedokáže vývoj posoudit. Ještě v předchozích letech přitom byly poměry mezi pozitivním a negativním vnímáním vyrovnanější, letošní výsledek tak představuje zlom v náladě české společnosti.

Změna přichází v době, kdy školy začínají ve větší míře experimentovat s nástroji generativní umělé inteligence včetně jazykových modelů typu ChatGPT. Právě ty se rychle stávají součástí výuky i domácí přípravy studentů. Česká veřejnost k nim ale zjevně zaujímá opatrnější postoj než dříve a očekává spíše rizika než přínosy.

V mezinárodním srovnání přitom Česko patří spíše k zemím, kde je pohled na přínos technologií ve vzdělávání zdrženlivější. Podíl oslovených lidí očekávajících pozitivní dopady se pohybuje mírně pod globálním průměrem.

Roste podpora zákazů

Skepsi vůči technologiím potvrzuje i rostoucí podpora jejich omezování ve školách. Třetina Čechů si myslí, že by používání umělé inteligence mělo být ve výuce zakázáno, což představuje nárůst oproti předchozímu roku. Zároveň mírně klesá podíl těch, kteří zákaz odmítají, a část veřejnosti zůstává v této otázce nerozhodnutá.

Podobný trend je patrný i u chytrých telefonů. Zatímco v roce 2024 jejich zákaz podporovala polovina populace, letos už je to 55 procent. Roste tak obecnější tlak na regulaci technologií ve školním prostředí, nejen těch nejnovějších.

Data zároveň ukazují výrazné generační rozdíly. Mladší lidé ve věku 18 až 34 let vnímají dopady technologií výrazně pozitivněji než starší generace. Pozitivní očekávání u nich dosahuje 31 procent, zatímco u lidí ve věku 50 až 65 let jen 17 procent. Naopak starší respondenti častěji očekávají negativní dopady a podporují restriktivní opatření.

Podobně jsou mladší respondenti méně nakloněni zákazům – například více než polovina z nich nesouhlasí se zákazem využívání umělé inteligence ve školách. U starší generace je podpora takového opatření výrazně vyšší, což

naznačuje rozdílnou zkušenost i míru důvěry v nové technologie.

Školy mezi tlakem inovací a nedůvěrou veřejnosti

Rostoucí nedůvěra k technologiím přichází v situaci, kdy české školství čelí dlouhodobé kritice za zastaralé učební osnovy a nedostatečné využívání moderních nástrojů. Právě zastaralost osnov označuje za největší problém 43 procent respondentů a nedostatečné využívání technologií zmiňuje pětina veřejnosti.

Technologie tak představují dvojí tlak. Na jedné straně jsou vnímány jako oblast, kde školy zaostávají a měly by přidat. Na druhé straně ale roste obava z jejich dopadů na kvalitu vzdělávání i chování žáků. Tento rozpor je patrný zejména u témat, jako je využívání umělé inteligence nebo mobilních telefonů ve výuce.

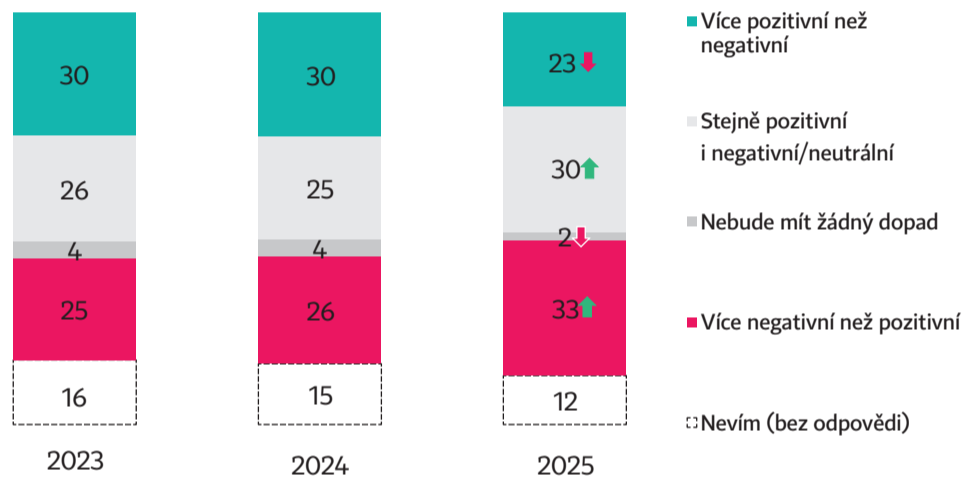
Do debaty navíc vstupuje i širší kontext problémů, kterým mladí lidé čelí. Mezi největší výzvy patří podle respondentů dostupnost bydlení, duševní zdraví nebo tlak vrstevníků. Technologie a sociální sítě jsou přitom často vnímány jako faktor, který tyto problémy dále zesiluje.

Pro školy i tvůrce vzdělávací politiky to znamená složitou situaci. Budou muset hledat rovnováhu mezi integrací nových technologií do výuky a obavami veřejnosti, která k nim zaujímá stále rezervovanější postoj. Zatímco bez jejich zapojení se modernizace vzdělávání neobejde, bez důvěry veřejnosti bude jejich prosazování narážet na stále silnější odpor.

Pozn.: jedná se o výzkum na reprezentativním vzorku populace 18–65 let, 991 respondentů, sběr říjen 2025.

Podíl Čechů kteří se obávají, že vliv technologií a AI na vzdělávání bude v budoucnu spíše negativní, meziročně narostl a poprvé překonal podíl těch, kteří očekávají spíše pozitivní dopady.

VLIV TECHNOLOGICKÉHO POKROKU NA VZDĚLÁVÁNÍ (%)

Otázka: Jak podle Vás ovlivní technologický pokrok (včetně umělé inteligence) vzdělávání v budoucnu? Dopad bude...
Báze: 2023: N=1028, 2024: N=766, 2025: N=991

Interpretace: ↑ znamená signifikantně vyšší / nižší oproti minulému roku na 95% hladině spolehlivosti

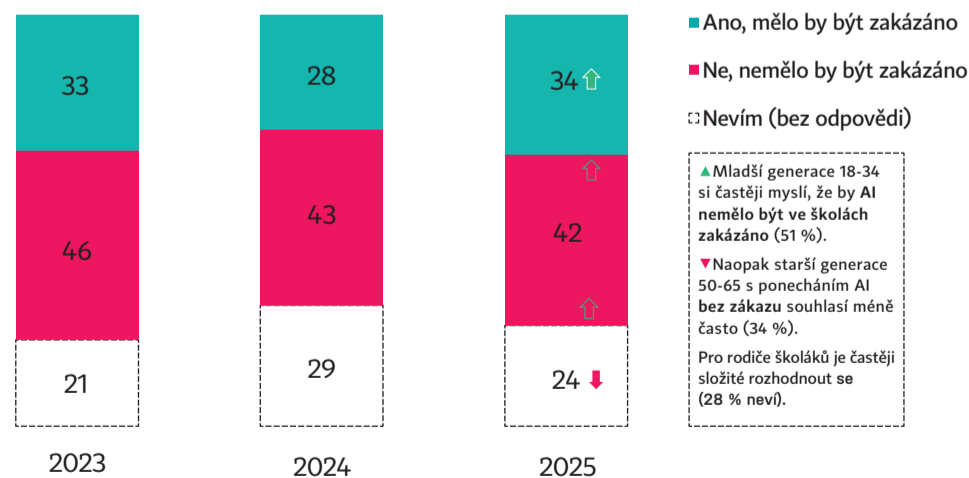
© Ipsos | Education Monitor 2025 | Client Use Only | Strictly Confidential

Negativní očekávání převažují. Technologie a AI mají podle veřejnosti na vzdělání spíše negativní dopad. Podíl Čechů, kteří se obávají spíše negativních dopadů technologií a AI na vzdělávání, poprvé překonal podíl těch, kteří očekávají spíše pozitivní dopady (33 % negativní vs. 23 % pozitivní v roce 2025). Mladší generace (18–34 let) očekává pozitivní dopady častěji (31 %) než starší generace, tedy 50–65 let (17 %).

Foto: Ipsos

Třetina Čechů si myslí, že používání umělé inteligence (včetně ChatGPT) by mělo být zakázáno, což je výrazně více než loni.

ZÁKAZ POUŽÍVÁNÍ AI VE ŠKOLÁCH (%)

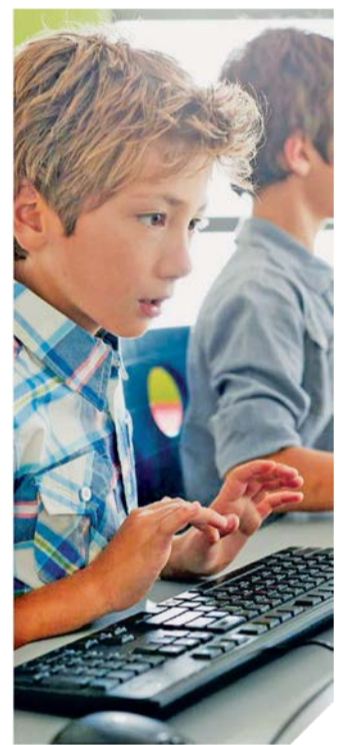
Otázka: Myslíte si, že by mělo být používání umělé inteligence (včetně ChatGPT) ve školách zakázáno?
Báze: 2023: N=1028, 2024: N=766, 2025: N=991

Interpretace: ↑ znamená signifikantně vyšší / nižší oproti minulému roku na 95% hladině spolehlivosti.
▲ znamená signifikantně vyšší / nižší oproti celkové populaci na 95% hladině spolehlivosti.

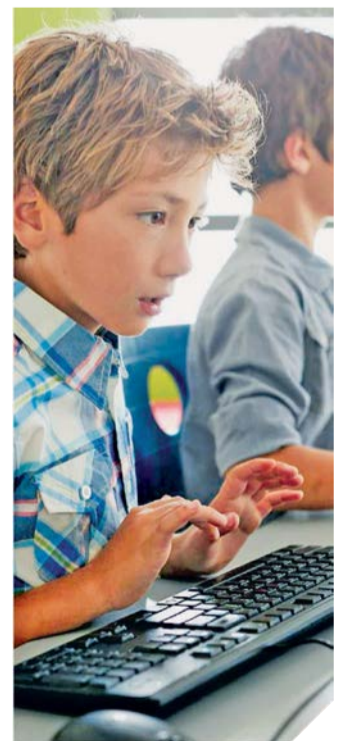
© Ipsos | Education Monitor 2025 | Client Use Only | Strictly Confidential

Zakázat technologie? Třetina Čechů si myslí, že by používání umělé inteligence (včetně ChatGPT) mělo být ve školách zakázáno, což je nárůst oproti roku 2024. Narostl také podíl Čechů, kteří si myslí, že by měly být ve školách zakázány chytré telefony (z 50 % loni na 55 % letos). Necelých 60 % rodičů školáků by souhlasilo se zákazem sociálních sítí dětem mladším 14 let, což je výrazně méně než globální průměr (73 %).

Foto: Ipsos

Ipsos

Ipsos

 Městská knihovna v Praze

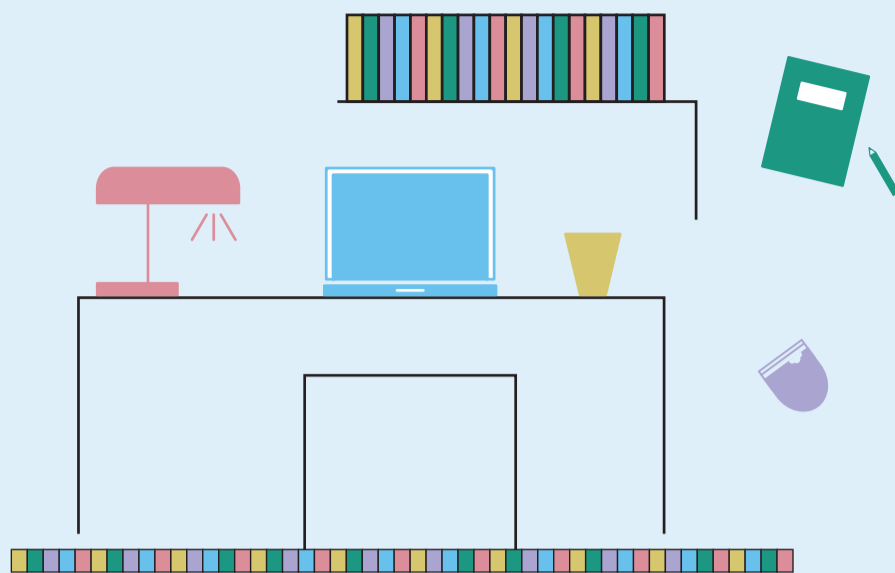
PRAHA
PRAHA
PRAHA
PRAHA

Studujte v knihovně!

Najděte nejbližší
knihovnu

Přečtěte si
více

HN066177

VŠB TECHNICKÁ
UNIVERZITA
OSTRAVA

Tvoje rozhodnutí Tvoje univerzita Tvoje budoucnost

Studujte na škole
doporučené zaměstnavateli,
příjmací řízení pokračuje!

www.vsb.cz

@vsbtuo

HN066176

Studium, které propojuje teorii s praxí. Jak vypadá program Management and Digital Technology očima studentů?

Studijní program Management and Digital Technology (MDT) na **Fakultě ekonomické Západočeské univerzity v Plzni** propojuje ekonomii, management a digitální technologie. Součástí studia, které je v angličtině, je výuka na univerzitách v Chebu a německém Weidenu a odborné stáže ve firmách. Jak program vnímají ti, kteří jím právě procházejí? O své zkušenosti se v rozhovoru podělili dva současní studující – Pavel Hošťálek a Eliška Hrkalová.

► Když se vás někdo zeptá, co vlastně na MDT děláte, jak mu to vysvětlíte?

E: MDT je podle mě zajímavé hlavně tím, že propojuje více oblastí a zároveň probíhá v angličtině. Součástí studia je například programování, projektový management nebo základy německého jazyka, takže nejde o úzce zaměřený obor.

P: Já studium vnímám jako kombinaci managementu a informačních technologií. Studujeme ekonomiku, management nebo účetnictví, ale zároveň se věnujeme digitálním technologiím a práci s daty. V Německu jsme měli více předmětů zaměřených na business a účetnictví, zatímco v Chebu je zatím větší důraz na digitální část studia.

► A co vás na studiu zatím překvapilo nejvíce?

P: Nejvíce mě překvapila profesionalita a přístup vyučujících, a to jak na české, tak na německé univerzitě. Velká část z nich má zkušenosti z praxe, takže výuka není jen o teorii. Často uvádějí konkrétní příklady z firemního prostředí, díky kterým si člověk lépe představí, jak se dají získané znalosti využít v praxi.

E: Já bych možná trochu netradičně vedle samotné výuky zmínila i přístup paní studijní referentky. Je velmi milá,

vstřícná a ochotná kdykoli poradit nebo pomoci. I to podle mě přispívá k tomu, že se my, jako studenti ve škole cítíme dobře.

► Studium se v mnoha ohledech liší, jak tedy vypadá typický den studenta MDT?

P: Záleží na tom, jestli je zrovna výukový semestr, nebo období stáže. Ve dnech, kdy máme školu, probíhá výuka dopoledne nebo odpoledne a po ní následuje běžný studentský režim. Když jsem na stáži, funguje to podobně jako v zaměstnání, tedy přibližně od 8 do 16 hodin.

E: Přesně tak, jak říká Pavel. Hodně se to liší podle konkrétního týdne. Někdy máme výuku každý den, jindy ne. V období stáží pak záleželo na domluvě s firmou. Já jsem docházela každý den, což mi vyhovovalo.

► Závěrem, je něco, co vás během studia přimělo přemýšlet o profesní budoucnosti jinak než dříve?

E: Já jsem na střední škole studovala úplně jiný obor a chtěla jsem zkusit něco nového. Tento směr mě baví a chtěla bych se mu věnovat i dál. Velký přínos vidím i v tom, že studujeme v cizím jazyce, protože právě jazykové dovednosti jsou dnes pro budoucí uplatnění velmi důležité. Navíc získáme diplomy z obou univerzit.

P: Na mě měla velký vliv stáž přímo ve firmě. Uvědomil jsem si, že ve firmách často není hlavním problémem samotný software, ale spíše obavy zaměstnanců ze změn. Jakmile jim ale někdo ukáže jinou cestu, většinou se dokážou přizpůsobit. Díky tomu víc přemýšlím o tom, jak důležitá je při zavádění technologií komunikace a práce s lidmi.

 FAKULTA EKONOMICKÁ
ZÁPADOČESKÉ UNIVERZITY
V PLZNI

ODSTARTUJ NA FEK ZČU SVOJI BUDOUCNOST

- Studium u nás ti otevře dveře k **úspěšné kariéře**.
 - studovat u nás můžeš v **Plzni** i **Chebu**
- Vycestuj s námi do **celého světa**.
 - vybrat si můžeš ze 60+ univerzit

Program Management and Digital Technology

- Jedno studium, **dva diplomy**.
 - studium v angličtině ti zajistí diplom z české i německé univerzity
- Stáže ve firmách jako součást studia = **praktické zkušenosti**.

Více na www.mdt.zcu.cz

Otevíráme
2. kolo přihlášek!

www.fek.zcu.cz

HN066158

„Děti u nás vyrůstají přirozeně vícejazyčně“

Německá škola v Praze (DSP) staví po dvaceti letech na svém kampusu v Jinonicích zcela novou budovu pro svojí mateřskou školu. Její otevření je naplánováno na podzim tohoto roku. O moderním konceptu, vícejazyčnosti i propojení se školou hovoří vedoucí mateřské školy Sibylle Moravcová a Petra Meyer.

Ředitelky mateřské školy DSP, Petra Meyer a Sibylle Moravcová.

Na kampusu DSP roste nová školka. Znamená to také rozšíření kapacity?

SM: Ano, určitě. Dosud jsme standardně přijímali kolem 65 dětí, nově budeme mít kapacitu až 90 dětí.

PM: Velký posun představují také samotné prostory. V nové budově budeme mít čtyři třídy místo dosavadních tří a výrazně větší hřiště i zahradu.

Jak budou vypadat nové prostory pro děti i zaměstnance?

SM: Budova bude mnohem modernější a velkorysejší než stará školka, která tu stála 20 let. Budeme mít místnost pro tým, samostatný prostor pro rozhovory s rodiči a také recepci u vstupu.

PM: Děti budou mít vlastní šatní zónu hned u vchodu. Přejují si a do skupinového prostoru už vstupují v pantoflích. I střední chodba školky je navržena tak, aby se zde děti mohly pohybovat a hrát si.

SM: Celkově budou prostory světlejší, otevřenější a lépe vybavené než dosud.

Čím je nový koncept budovy výjimečný z pedagogického hlediska?

PM: Máme v nové budově čtyři velmi flexibilní místnosti. Oddělují je posuvné stěny, takže z dvou menších místností můžeme vytvořit jeden velký prostor například pro akce s rodiči nebo společné projekty.

SM: Všechny místnosti mají také vyvýšená patra na hraní. Velká

okna přinášejí hodně denního světla a celá budova působí velmi příjemně a útulně.

Na čem jste při plánování nové budovy trvaly nejvíce?

SM: Úzce jsme spolupracovali s architekty. Hodně nám záleželo na světlých a neutrálních barvách. Ve školce je už samo o sobě spousta barevných hraček a materiálů, proto jsme chtěly klidnější prostředí.

PM: Důležité pro nás bylo také co nejvíce denního světla a velká okna, což nám v původní budově chybělo.

DSP je známá důrazem na vícejazyčnost. Jak to vnímáte v mateřské škole?

SM: Hlavním jazykem zůstává němčina a tak to bude i nadále. Přirozenou součástí našeho každodenního života je ale také samozřejmě čeština.

PM: A stále důležitější je i angličtina. Máme rodiny, které nemluví ani německy, ani česky, a právě angličtina se pak stává společným komunikačním jazykem.

Přijímáte i děti bez znalosti němčiny?

SM: Ano, samozřejmě. Právě v předškolním věku si děti jazyk osvojují velmi rychle.

PM: Nabízíme také cílenou jazykovou podporu. Dosud hlavně pro předškoláky, nově ale chceme více podporovat i mladší děti, které potřebují pomoc s němčinou.

Školka funguje podle takzvaného polootevřeného konceptu. Co si pod tím představíte?

SM: Každé dítě má svou domovskou skupinu a dvě kmenové učitelky. Tam probíhá například ranní setkání nebo odpočinek po obědě. Po zbytek dne se ale děti mohou volně pohybovat mezi skupinami a vybírat si aktivity podle vlastního zájmu.

PM: Nabízíme skupinové projekty, kreativní dílny, návštěvy knihovny nebo matematickou průpravu. Předškolní program je pak pro starší děti povinný.

V čem se podle vás školka DSP odlišuje od ostatních školek v Praze?

SM: Především každodenní vícejazyčnost a kulturní rozmanitost. S různými kulturními prostředími skutečně aktivně pracujeme. Děti poznávají tradice, svátky i zvyky ostatních rodin z celého světa.

PM: Velký důraz klademe také na spolupráci s rodiči a propojení se základní školou. Předškoláci pravidelně navštěvují první třídy nebo školní družinu, takže přechod do školy je pro ně mnohem jednodušší.

Jak funguje spolupráce v rámci celého kampusu DSP od školky až po maturitu?

SM: Se základní školou spolupracujeme velmi úzce. Děti navštěvují vyučování, účastní se projektů nebo divadelních představení.

PM: Spolupracujeme ale i s gymnáziem. Starší studenti například chodí dětem předčítat nebo pomáhají při různých akcích.

SM: Děti tak vnímají celý kampus jako společný prostor a přirozeně se učí fungovat mezi různými věkovými skupinami.

Pro DSP je česko-německé setkávání důležitou součástí školního programu. Jak se to

projevuje v mateřské škole?

PM: Především velmi přirozeně. Děti mezi sebou mluví různými jazyky, učí se od sebe navzájem a přebírají slovíčka i fráze.

SM: Nikomu neříkáme, jakým jazykem smí nebo nesmí mluvit. Jazyková výměna vzniká spontánně.

PM: Děti se navíc setkávají s různými kulturami i při běžných každodenních situacích, třeba u společných svačin nebo při vyprávění o rodině.

Jak rodiče informujete o vývoji jejich dětí?

SM: Po adaptačním období následuje první rozhovor s rodiči. Poté máme minimálně jednou ročně podrobné individuální konzultace. U předškoláků probíhají o něco dříve, aby měli rodiče dostatek času připravit se na nástup do školy.

PM: Rodiče pravidelně informujeme také prostřednictvím týdenních zpráv a specializované školkové aplikace.

Jak připravujete děti na přechod do základní školy?

PM: Jednou týdně přichází do školky učitel naší ZŠ, který pracuje přímo s budoucími školáky.

SM: Součástí přípravy je průběžně rozvoj jemné motoriky, matematické gramotnosti i dalších důležitých dovedností.

Jaké další dodatečné aktivity školka nabízí?

PM: Ve druhém pololetí mají děti plavání. Nabízíme také pohybové kroužky, fotbal, mini balet nebo moderní tanec.

SM: Hodně jezdíme i na výlety, například do planetária, České televize nebo na německou ambasádu.

PM: Předškoláci se při těchto výletech učí i pohybovat po Praze veřejnou dopravou, což je pro ně velmi cenná zkušenost.

Německá škola v Praze (DSP) nabízí na svém moderním kampusu v Jinonicích skvělou výuku od mateřské školy až po Německou mezinárodní maturitu a českou maturitu.

DSP slaví v tomto roce již 36 let stálého růstu v České republice! Oslavte s námi toto výročí a navštivte náš DSPfest v září, naše dny otevřených dveří nebo si rezervujte individuální prohlídku.

ÚSPĚŠNÝ?

ERFOLGREICH!

MATEŘSKÁ ŠKOLA
ZÁKLADNÍ ŠKOLA
GYMNÁZIUM

CAMPUS
PRAHA
JINONICE